

Kemikaliekontrollen 1943.

Af J. L. Schnicker.

Kontrollen har i 1943 beskæftiget sig med:

Kontrol med Overholdelse af Lov af 23. Marts 1932 om Midler til Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., som ændret 22. December 1939.

Kontrol med Overholdelse af Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 28. Februar 1931 om Gifte, der anvendes til Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., som ændret 10. November 1937.

Tilsyn med de Lagre af Kemikalier til Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., som Staten i Henhold til Lov af 12. April 1938 har indkøbt og oplagret hos forskellige Firmaer.

Frivillig Forhaandskontrol med Midler til Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., som Fabrikanter eller Importører har ønsket analyseret, inden Midlerne gik ud i Handelen.

Bekæmpelsesmiddeloven.

Der er i 1943 kontrolleret 300 Prøver, som dels er indkøbt i Detailhandelen, dels er udtaget af Lagerbeholdning hos Fabrikant eller Grosserer og dels er tilsendt til Forsøg i Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Af de forskellige Slags Kemikalier og Præparater er der undersøgt et forskelligt Antal Mærker:

Frugttrækarbolineer 7

Sprøjteolier 2

Nikotinpræparater 10

Nikotinrygestrimler 3

Blyarsenat 10

Calciumarsenat 5

Bordeauxpuddere, Kartoffelpuddere o. lign. 8

Cyanpræparater 2

Svovlpræparater 11

Kobberkalk 8

Afsvampningsmidler 16

Svovlkalk 39

Dinitrokresolholdige Præparater 4

Endvidere forskellige Prøver af Blaasten, Borax, Formalin, Mangansulfat, Natriumklorat, Paradiklorbenzol og Pyrethrum.

En Frugtavler henvendte sig til Kontrollen i Anledning af, at han gennem sin Brugsforening havde faaet et Nikotinerstatningspræparat, som ikke var forsynet med Etiket, hvorfor han gerne vilde have Oplysning om Indholdets Beskaffenhed og Værdi, idet han oplyste, at Brugsforeningen havde faaet Varen fra en Materialist, som ingen Analyse havde paa Varen og heller ikke vilde fremskaffe en saadan. Gennem politimæssig Under-søgelse oplystes det, at Varen var et gammelt Parti Pyrethrumpræparat, som i 1942 var afprøvet af Statens plantepatologiske Forsøg og praktisk taget havde vist sig ganske uvirksomt til Bekæmpelse af Bladlus, hvorfor Firmaet gennem Annonce i Dagspressen afhændede Partiet til foran nævnte Materialist, som blev gjort opmærksom paa, at Firmaet var af den Formening, at Præparatet ikke var anvendeligt til Sprøjtevædske, at Dunkene indeholdt et Pyrethrumpræparat, men at Firmaet solgte dem uden Garanti som saadan for 8 Øre pr. Stk., hvilket svarede til Dunkenes Værdi. Materialisten havde solgt Uddeleren 25 Dunke for 75 Øre pr. Stk. En Afprøvning af Varen, som Materialisten under Sagens Behandling havde ladet en Gartner foretage, havde vist »utilstrækkelig Virkning«. Materialisten vedtog en Bøde paa 200 Kr.

Et Pyrethrumpræparat bestaaende af pulveriserede Pyrethrumblade angaves paa Analyseetiketten at indeholde 10 pCt. Pyrethrin, medens Pyrethrumblade sædvanligvis kun indeholder 0.4—0.8 pCt. og højst 1.25 pCt. Præparatet var desuden ikke anmeldt til Kontrollen som gaaende i Handelen. Fabrikanten vedtog en Bøde paa 100 Kr.

Et Kobberpulver var ikke forsynet med Analyscangivelse. Ved Politiets Undersøgelse konstateredes det, at der ialt kun var udgaaet 5 Pakninger uden de lovbealede Deklarationer, og at Firmaet var i Besiddelse af Etiketter med Analyscangivelser. Det blev tilkendegivet Firmaet, at fremtidige Overtrædelser vil blive paafalt.

En Pakning Blyarsenat forsynet med et Aktieselskabs Etikette indeholdt kun 20.1 pCt. As_2O_5 , medens Mindstekrav er 30 pCt. Aktieselskabet hævdede, at dette ikke var ansvarligt for det lave Arsenindhold, idet Varen var indkøbt hos, pakket hos og etiketteret med Aktieselskabets Etiket af en Fabrikant. Fabrikanten hævdede, at han ikke var ansvarlig for det lave Arsenindhold, idet Varen var indkøbt af Statens Beredskabslagre af Blyarsenat. Da den mangelfulde Vare imidlertid var grønfarvet, og da Statens Beredskabslagre ikke var grønfarvet, og da der tillige ved Oplagring af Statens Beredskabslagre var foretaget Analyse paa udtagne Prøver, som havde vist sig at indeholde Mindstekrav, oplyste Fabrikanten, at det saa maatte dreje sig om et enkelt Fad, som fandtes i et af ham importeret Parti Blyarsenat. Direktøren for Aktieselskabet og Fabrikanten vedtog hver en Bøde paa 300 Kr.

Et Firma averterede med et Middel, som skulde være virksomt mod en stor Mængde Plantesygdomme. Der foretoges Indkøb af et Parti, som blev udleveret i to Papirposer uden Angivelse af Præparatets Navn, Fabrikantens eller Importørens Navn, Vægt eller Analyseangivelse. Præparatet var desuden ikke anmeldt til Kontrollen som gaaende i Handelen. En Analyse viste, at Varen indeholdt Blaasten, Svovl, Soda og Ammoniumkarbonat. Importøren, som vedtog en Bøde paa 100 Kr., anmeldte derpaa Præparatet til Kontrollen. Brugsanvisningen var affattet saaledes, at den færdige Sprøjtevædske kun kom til at indeholde 0.00 pCt. Blaasten og ca. 0.04 pCt. Svovl, hvorfor man gjorde Importøren opmærksom paa, at han paa Grund af de umaadelig smaa Koncentrationer let kunde komme i Konflikt med Bekæmpelsesmiddellovens § 6 paa Grund af svigtende Virkning mod Plantesygdomme. Importøren forklarede, at han havde været uden Kendskab til dette Forhold, og at han derfor ikke vilde videreforhandle Præparatet, som var blevet ham anbefalet fra Udlandet.

En Gartner henvendte sig til Kontrollen med Forespørgsel, om vi kendte en »Schweizisk Svovlkalk«, som blev tilbudt i en Farvehandel, og som kun skulde anvendes i 2 pCt. Styrke til Vintersprøjtning, idet Svovlkalken var dobbelt saa stærk som normalt. En Prøve, som Kontrollen indkøbte hos Farvehandleren, blev efter Opfordring forsynet med Oplysning om, at Varen var af dobbelt Styrke og kun skulde anvendes i 2 pCt. Styrke til Vintersprøjtning. En Analyse viste, at Varen var af

den sædvanlige i Handelen gaaende Styrke. Til Rapporten oplyste Kommisen, at han i en Kemikalie-Haandbog fra et Aktieselskab havde læst om en »forbedret Svovlkalk«, og da Farvehandelen netop købte sin Svovlkalk hos dette Aktieselskab, mente han at staa overfor denne forbedrede Vare. Sagen afsluttedes under Hensyn til Omstændighederne med, at det blev tilkendegivet Farvehandleren, at fremtidige Overtrædelser vil blive paataalt.

En Pakning Nikotinrygestrimler indeholdt ca. 25 pCt. mindre Nikotin end angivet paa Analyseetiketten, og Pakningen var endvidere ikke forsynet med Giftmærke eller Plombering. Der indkøbtes en ny Pakning, som havde samme Mangel. De to Fabrikanter hævdede, at det maatte skyldes Krigstidens Emballage, som ikke var saa god. Pakningerne var imidlertid upaa-klagelige, idet det var Blikdaaser med Bliklaag. Fabrikanterne fremkom med en Analyse, som var foretaget af et autoriseret Laboratorium, og som viste det angivne Procentindhold, idet Fabrikanterne hævdede, at det var en Analyse af samme Fabrikationsparti, hvilket dog maatte betegnes som usandsynligt, da dette Fabrikationsparti saa maatte være fremstillet meget uensartet, hvilket var i Modstrid med de to indkøbte Pakningers ensartede Sammensætning. De to Fabrikanter vedtog hver en Bøde paa 300 Kr.

En Bordeauxcreme var forsynet med maskinskrevet Etikette med Analyseangivelse »50 pCt. Cu, 40 pCt. CaO og 0.5 pCt. Carrageen«, medens Analyseangivelsen skulde have været »1.5 pCt. Cu, 0.40 pCt. CaO og 0.5 pCt. Carrageen«. Forretningen, som udstykkede et Originalpræparat i mindre Portioner, forklarede, at der kun var fremstillet 6 af disse Etiketter, hvor Maskinskrivningsdamen havde glemt det foran Kommaerne staaende Tal med Hensyn til Kobber og Kalk. Sagen er endnu ikke afsluttet.

En Frugttrækarbolineum, som var afprøvet og anerkendt af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur, viste sig ved Analyse paa Partier indkøbt i 1943 at være ændret væsentligt med Hensyn til de neutrale Oliers Destillationskurve, Vægtfylde, Uopløselighed i Dimethylsulfat og usulfoneret Rest fra de tidligere Aars analyserede Prøver. Etiketten var stadig forsynet med Betegnelsen »Anbefalet af Statens plantepatologiske Forsøg, Lyngby«, og der averteredes f. Eks. med, at Varen »er fremstillet af originale Raavarer og er, hvad Analysen paa hver enkelt Pak-

ning garanterer, af samme uovertrufne Kvalitet som sædvanligt«, og Varen »er i Aar — som sædvanligt — fremstillet af originale Raavarer og er, hvad Analysen paa hver Pakning garanterer, af samme uovertrufne Kvalitet — som sædvanligt«.

Frivillig Forhaandskontrol.

Denne Kontrol er udført paa 25 Prøver.

Giftloven.

Den 1. April 1943 fratraadte Havebrugskandidat Ernst Hellmers Stillingen som Assistent ved Kontrollen. Den 1. Maj 1943 tiltraadte cand. pharm. Sv. Aa. Vestergaard Sørensen denne Stilling.

Der er i 1943 foretaget Kontrol med Giftlovens Overholdelse i 637 Virksomheder fordelt over 14 hele Politikredse, samt 7 Købstæder. Af de 637 Virksomheder er de 319 indberettet til Politiet, dels til nøjere Undersøgelse, dels til videre Forfølgelse. Overtrædelserne i de indberettede Virksomheder fordeler sig saaledes:

- 16 Forretninger havde ingen Giftbog.
- 18 Forretninger havde bortkastet en Giftbog.
- 16 Forretninger havde en ikke autoriseret Giftbog.
- 9 Forretninger havde aldrig ført Indkøb i Giftbogen.
- 236 Forretninger havde kun delvis ført Indkøb i Giftbogen.
- 227 Forretninger havde kun delvis ført Salg i Giftbogen.
- 1 Forretning havde aldrig ført Salg i Giftbogen.
- 51 Forretninger opbevarede Giftene mangelfuldt.
- 46 Forretninger foretog ulovlig Udvejning.
- 15 Forretninger havde indført Vægtmængder, som ikke kan faas i Originalpakninger, men benægtede dog ulovlig Udvejning.
- 40 Forretninger forsynede ikke Originalpakningerne med Forretningens Navn og Udleveringsdato.
- 1 Forretning forhandlede Nikotin mod Utøj hos Husdyr.
- 108 Forretninger havde mangelfuld Førelse af Rekvisitionsblanketter.